

Fördjupad kontroll

Hantering av anställdas personuppgifter: Positioneringsteknik (GPS)

Bakgrund

Den fördjupade kontrollen gällande verksamhetens hantering av anställdas personuppgifter vid användningen av positioneringsteknik (GPS) har haft till syfte att dels kartlägga användningen av positioneringsteknik, dels undersöka om verksamhetens hantering och arbets sätt uppfyller kraven i dataskyddsförordningen. I arbetet har dataskyddsombudet utgått från Integritetskyddsmyndighetens vägledning för behandling av personuppgifter i arbetslivet (från 2020). Kontrollen har genomförts i två delar där del ett har bestått av att verksamheten har ombetts att besvara ett antal frågor om användningen av positioneringsteknik. Del två har bestått av frågor kopplade till hur verksamheten informerar anställda om behandlingen.

Iakttagelser från kontrollen

Arbetsgivare ska i sin behandling av anställdas personuppgifter följa dataskyddsförordningen. Genom att en arbetsgivare följer grundläggande principer, har stöd i en rättslig grund och har lämnat tillräcklig information till de anställda, i samband med att uppgifterna ifråga samlades in eller tidigare, säkerställs att behandlingen är laglig.

IMY:s vägledning för användning av positioneringsteknik (GPS)

IMY anger att arbetsgivare som hänvisar till att man utför en uppgift av allmänt intresse i sin användning av positioneringsteknik behöver kunna visa att behandlingen är nödvändig för den avsedda uppgiften, och att det inte finns andra mindre integritetskänsliga alternativ att tillgå. Som exempel på berättigade ändamål ges bland annat säkerhet, resursfördelning, klagomålshantering eller underlag för fakturering. Därtill lyfter IMY fram att behandlingen ska vara motiverad inom ramen för verksamheten och inte utföras på ett alltför omfattande sätt. Som regel är det inte tillåtet att använda positioneringsteknik med syftet att kontrollera hur anställda arbetar, men det kan finnas undantag vid konkreta misstankar om att en anställd allvarligt missbrukar arbetsgivaren förtroende. För att arbetsgivare ska kunna använda uppgifter insamlade via GPS-systemet för den typ av kontroll ska anställda ha fått information om detta i förväg.

Göteborgs Spårvägar AB:s användning av positioneringsteknik

Göteborgs Spårvägar AB (GSAB) anger att positioneringsteknik används i de bilar som leasas av Göteborgs Stads Leasing AB (GSL) genom ett system som heter ISA. Positioneringsteknik används också i de överfallslarm som används av vissa anställda. Efter uppföljning av dataskyddsombudet har det också angetts att positioneringsteknik används i systemet Rakel genom vilket man kan se vart trafikledningsbilar befinner sig samt att man via tillgång till ett system hos Västtrafik kan se vart spårvagnar befinner sig.

För personuppgiftsbehandlingen som sker genom användandet av positioneringsteknik i leasingbilarna har det angetts att ändamålet är att följa beslut fattat av kommunfullmäktige, att följa upp privata resor för korrekt förmånsbeskattning, samt att leverera statistik om körsträckor på fordon - vilka samlas in av Trafikkontoret för

redovisning inom kommunen och till EU. Rättslig grund för dessa ändamål anges vara allmänt intresse. Vid samtal med dataskyddskontakt hos bolaget den 12 maj 2021 har det även angetts att positioneringstekniken även används för att kontrollera missbruk av fordonen. För dessa behandlingar har det inte gjorts en konsekvensbedömning.

Avseende överfallslarmen anges att ändamålet är att för de anställda kunna larma till larmoperatör samt för bolaget att hitta anställda vid nödsituationer. Man använder också personuppgifterna till statistik över tidpunkt för larm, larmtyper och åtgärd. Rättslig grund för behandlingarna anges vara allmänt intresse. För denna behandling har det genomförts en bedömning av riskerna. En konsekvensbedömning har inte gjorts.

För de personuppgiftsbehandlingar som eventuellt sker genom användning av systemet Rakel samt genom Västtrafiks system har det, på grund av oklarheter kring behandlingarna, inte angetts något ändamål eller tillämplig laglig grund.

Vad gäller information till anställda avseende leasingbilarna har GSAB angett att man informerar den anställde i och med att man kvitterar ut den tagg som används vid inloggning i bilen. Avseende överfallslarmen anges att man informerar via arbetsplatsträffar och vid samverkan med fackliga representanter.

Dataskyddsombudets rekommendation

Rättslig grund

För GSAB:s användning av GPS-utrustning (positioneringsteknik) kopplat till elektroniska körjournaler för redovisning till Skatteverket bedömer dataskyddsombudet att den rättsliga grunden är rättslig förpliktelse. Inte allmänt intresse så som angivet.

För övriga behandlingar genom ISA, sammanställning av statistik och kontroll av missbruk av fordon kan det vara korrekt att luta sig mot allmänt intresse. För att allmänt intresse ska fungera som rättslig grund behöver GSAB säkerställa att grunden för behandlingen finns fastställd i enlighet med unionsrätten eller den nationella rätten. Man behöver även säkerställa att samtliga uppgifter som samlas in är nödvändiga för att utföra uppgiften som man anger är av allmänt intresse.

Vad gäller överfallslarm för anställda och den angivna grunden allmänt intresse har dataskyddsombudet inga synpunkter. Det är dock viktigt att återigen notera att det endast är de personuppgifter som är absolut nödvändiga för att uppnå ändamålet som får samlas in när grunden allmänt intresse används.

Beskrivning av ändamål och syfte

GSAB beskriver i sitt svar flera situationer där behandling av positioneringsteknik förekommer. Dels anges att uppgifterna hanteras kopplat till Skatteverkets krav på redovisning, dels kopplat till kontroll av privata resor vid beredskap för att kunna förmånsbeskatta, samt förande av statistik. Man har även muntligen kommunicerat att uppgifterna används vid misstanke om missbruk av fordonet. Positioneringsteknik används också i överfallslarm som GSAB:s anställda använder för att kunna larma om hjälp vid nödsituation. GSAB har även angett att fler situationer där

personuppgiftsbehandlingar via positioneringsteknik kan finnas, som i systemet Rakel och system hos Västtrafik som man har åtkomst till.

Utifrån GSAB:s redogörelse av hur personuppgifter behandlas genom positioneringsteknik framgår att det kan finnas en relativt omfattande personuppgiftsbehandling som sker på detta sätt. Mot bakgrund av de svar på uppföljningsfrågor som dataskyddsombudet ställt kan det finnas anledning att misstänka att GSAB inte har full översikt över vilka personuppgifter man behandlar och varför. Mot bakgrund av de övervakningsmöjligheter som positioneringsteknik innebär och det integritetsintrång det innebär för den enskilde om detta sker på ett oreglerat sätt är det av stor vikt att GSAB genomför en genomlysning av sitt användande av positioneringsteknik och de personuppgiftsbehandlingar som detta medför.

För varje enskild personuppgiftsbehandling måste det finnas ett tydligt avgränsat ändamål och en tillämplig rättslig grund. För att säkerställa att detta finns och för att klargöra hur och när personuppgifter får behandlas på detta sätt bör det finnas anvisningar eller rutiner som tydliggör detta. Det gäller särskilt den behandling som kontroll vid misstanke av missbruk av fordon innebär, och då klargöra i vilket skede som GPS-systemet får användas för detta ändamål. GSAB bör förtydliga om det får användas för att hitta eller leta upp misstankar eller om det får användas först efter att en misstanke om missbruk redan har uppstått. Enligt dataskyddsombudet är det enbart det senare scenariot som bedöms kunna stödjas mot den rättsliga grunden allmänt intresse, förutsatt att det finns en konkret, och med fördel dokumenterad, misstanke.

Avseende den riskbedömning som gjorts för överfallslarmen anser dataskyddsombudet att det är positivt att man har anlagt ett riskbaserat arbetssätt. Riskbedömningen är emellertid inte gjord ur dataskyddssynpunkt med risker för de registrerade som fokus, vilket delvis är syftet med en konsekvensbedömning. Riskbedömningen kan vara användbar vid genomförandet av en konsekvensbedömning, man kan inte ersätta den.

Mot bakgrund av de oklarheter som finns avseende användandet av positioneringsteknik kan dataskyddsombudet inte med säkerhet säga att det i dagsläget finns ett ändamål och korrekt identifierad laglig grund för de aktuella behandlingarna av de anställdas personuppgifter hos GSAB. Detta utgör en inte obetydlig risk för deras rättigheter och friheter. Utifrån detta rekommenderas GSAB att kartlägga sina behandlingar där positioneringsteknik används och/eller förekommer och i aktuella fall genomföra konsekvensbedömningar för dessa behandlingar. En förutsättning för att detta ska kunna ske är att de som genomför kartläggningen har förståelse för dataskydd och för den teknik som används. Det behöver även finnas avsatt tid och resurser för att kunna utföra arbetet grundligt.

Information till anställda

GSAB:s information till de anställda avseende behandling av personuppgifter via positioneringsteknik i leasingbilarna är i nuvarande form inte tillräcklig för att man ska anses ha uppfyllt informationsplikten enligt dataskyddsförordningen. Del av information hänvisar till den numera inaktuella personuppgiftslagen och obligatoriska delar saknas. Bolaget anger att blanketten ska uppdateras.

Avseende överfallslarmen anges det att man informerar vid arbetsplatsträffar och vid samverkan med fackliga representanter. Eftersom det inte framgår vilken information som då ges är det inte möjligt för dataskyddsombudet att bedöma om den uppfyller kraven enligt förordningen.

Huruvida det finns en informationsplikt för bolaget att uppfylla avseende de fortfarande oklara personuppgiftsbehandlingarna i Rakel och genom Västtrafiks system går först att besvara när bolaget har utrett och klargjort om man i dessa fall de facto behandlar sina anställdas personuppgifter.

För att GSAB ska kunna behandla sina anställdas personuppgifter med hjälp av positioneringsteknik behöver de säkerställa att deras anställda får den information som de har rätt till och lämna denna information i förväg.

Sammanfattade rekommendationer

- GSAB rekommenderas att genomföra en kartläggning av personuppgiftsbehandlingar där positioneringsteknik används och/eller förekommer, och bedöma huruvida behandlingarna kan motiveras med hänvisning till ändamål, nödvändighet och rättslig grund.
- GSAB rekommenderas att genomföra konsekvensbedömningar för identifierade personuppgiftsbehandlingar där positioneringsteknik används och/eller förekommer.
- GSAB rekommenderas att skriftligen informera de anställda om personuppgiftsbehandlingarna.

Bilagor

1. Del 1 fördjupad kontroll positioneringsteknik
2. Del 2 fördjupad kontroll positioneringsteknik

Fördjupad kontroll 2021

Hantering av anställdas personuppgifter: Positioneringsteknik (GPS)

Del 1

1. Redogör för vilka personuppgiftsbehandlingar där ni använder positioneringsteknik (både där ni är personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträde)
 - a. Specificera för vilka behandlingar ni är personuppgiftsansvariga och för vilka ni är personuppgiftsbiträden.
 - i. Ange om det finns personuppgiftsbiträdesavtal.
 - b. Ange för vilket/vilka ändamål och i vilka situationer som ni använder personuppgifterna.
 - c. Ange rättslig grund för de olika personuppgiftsbehandlingarna. Redogör för hur ni kommit fram till den rättsliga grunden/de olika rättsliga grunderna.
2. Redogör för den riskbedömning/konsekvensbedömning som ni genomfört för behandlingen/behandlingarna. Om ni inte har genomfört en riskbedömning/konsekvensbedömning, redogör för varför det inte gjorts.
 - a. Bifoga in eventuellt underlag kopplat till riskbedömningar (riskanalyser/tröskelanalyser/konsekvensbedömningar).

Svar och eventuellt underlag ska ha inkommit till ert dataskyddsombud **senast den 25 mars 2021**.

Har du frågor, kontakta ditt dataskyddsombud.

Fördjupad kontroll 2021

Hantering av anställdas personuppgifter: Positioneringsteknik (GPS)

Del 2

1. Har ni informerat era anställda om behandlingen/behandlingarna och för vilket/vilka ändamål som personuppgifterna används?
 - a. Om ja, vilken information får de anställda och på vilket sätt får de informationen? (om möjligt, bifoga den information som lämnas)

Svar och eventuellt underlag ska ha inkommit till ert dataskyddsombud **senast den 12 maj 2021**.

Har du frågor, kontakta ditt dataskyddsombud.